

Un număr vechtu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director : **DIMITRIE ALEXANDRESCO**

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înalta Curte de Casație

Prim-Redactor : **EMANOIL DAN**

Licențiat în drept, avocat

Redactor-proprietar : **I. S. CODREANU**

Licențiat în drept și științe de Stat, avocat

ABONAMENTUL

Pe an, în România. 45 lei
 6 luni. 22,50
 3 luni. 11,25
 Streinătate 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

Apare de două ori pe săptămână
 sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
 București, CALEA RAHOVEI, 5
 Lângă Palatul Justiției
 = TELEFON 16/98 =

Din cauza absenței unor Domni Miniștrii din București în ziua de 21 Maiu, când trebuia să aibă loc BANCHEȚUL D-lui profesor D. ALEXANDRESCO, acest banchet a fost amânat PENTRU ZIUA DE DUMINICĂ 29 MAIU. Banchetul va avea loc tot la Hotelul Bulevard, la orele 8 p. m.

SUMAR

— Din practica primului nostru magistrat, de d-l jude-ajutor Const. Dobos :

JURISPRUDENȚA :

— Trib. Gorj s. II : *Emilia G. Cioată cu G. Cioată*. (Schimbul de imobile între soți. — Imobil dotal. — Pământ rural. Art. 1254 și art. 135 din constituție).

— Trib. Dorohoi : (Autorizațiunea dată primarului de a reprezenta Comuna într'un proces implică și dreptul de a lua termen în cunoștință ?)

— Judecătoria Siliștră : *Avram Semo cu Colin Stanef și Peniu Mitef*. (Declararea de falsă a sumei din cambie).

Rezumatele Jurisprudenței Curții noastre de casație

— *Cas. s. I* : Filiațiune. — Legitimare. — Dacă legitimarea se mai poate contesta de acei cari au recunoscut-o prin diferite acte și fapte ?

— *Cas. s. II* : Recurs în casație. — Depunerea motivelor. — Constație la tablou. — Termenul de două luni de la înregistrarea recursului. — Inscricție ipotecară. — Dacă este necesar concursul debitorului. — Inscricție pentru procentele. — Ncarătarea sumei globale. — Indicarea capitalului și a timpului pentru care ele se datoresc. — Validitate. — Art. 42 l. Curții de casație.

— *Cas. s. III* : Expropriare. — Indemnizație. — Stabilirea ei. — Elemente și baze de apreciere. — Art. 58 l. de expropriare. — Text enunciativ. — Daune. — Pagube existente în momentul exproprierei. — Fapte streine de expropriare. — Pagube eventuale.

Din practica primului nostru magistrat

A mai scrie și astăzi câteva rânduri intitulate «Din practica primului nostru magistrat», după ce s'au hotărât atâtea chestiuni, s'au lămurit atâtea neînțelegeri și s'au scris atâtea articole de seamă de stelele literaturii noastre juridice chiar în coloanele acestei reviste, este ca și cum ar încerca cineva să scrie în literatură, cu sorți de succes, poezii lirice, după Eminescu.

Rândurile de față deși nu sunt o desminteală a celor spuse mai sus, nu au însă nici meritul, nici interesul discuțiilor ce se puteau face în 1908 sau 1909, adică

de timpul primelor rezultate date după punerea în aplicare a noii legi a judecătorilor de ocoale, ei sunt mai mult chestiuni de detaliu, de practică în meserie, cu alte cuvinte «chestiuni de chițibușerie», cari oricât s'ar vorbi în rău despre ele, își au locul lor în rezolvarea zilnică.

Și fiindcă nu totdeauna opiniile altora, chiar fondate, pot să mulțumească sufletul cuiva și nevrând să fiu ca acela care având nevoie de foc acasă, se duce la vecin unde găsim destul jărătic se încălzește acolo și uită de frigul de acasă, caut eu singur vreascuri și chibrituri.

Natural, e mai convenabil să lași pe altul să rezolve o chestiune oricât de neînsemnată ar fi ea, iar ție să-ți rămână timpul de a citi ce s'a scris, dar mi-e frică să nu pat ea naiul lui Horațius, care voinde a trece un fluviu așteaptă să se scurgă mai întâi toată apa și ea curge și va curge etern. 1)

Mai degrabă aș putea fi acuzat că-mi pierd vremea într'un chip neplăcut, în o epocă așa de tulbură, dar mă mângâi, aducându-mi aminte de vorbele lui Victor Hugo din prefața poeziilor «Les feuilles d'automne» : Parce que la terre tremble, est-ce que une raison pour qu'il ne marche pas ?

Asupra declinărilor de competență în materie penală

La mai multe judecătoria, imediat ce se primește o acțiune penală în care e vorba de o violare de domiciliu, amenințare, abuz de încredere, calomnie, cu alte cuvinte un delict ce excede competența penală a judecătorului de ocol, magistratul care primește o asemenea petițiune, sub motivul de a nu mai încărcă registrul de termene, a nu mai pierde hârtie și a cită zadarnic părțile și martorii, pentru un fapt care la termen tot își va declina competența, pun de în dată cunoscuta rezoluție, intrată în uz prin antecedente, că se trimite petițiunea în original d-lui procuror al tribunalului . . . spre a dispune cele legale.

Nimic de zis, dacă în toate cazurile ar fi în adevăr delictele enunțate prin petiția introductivă, căci poate atunci s'ar găsi argumente în susținerea acestei păreri.

Dar cine poate aprecia un fapt și anumita categorie în care ar intra, calificându-l numai după simpla plângere a părții, care aproape în totdeauna exagerază pentru a da mai multă importanță și crezare suferinței

1) Rustiens expectat dum defluat a'nnis ; at ille.

Labitur et labetur in omne volubilis aevum.

[Horat. Epist II, 1, 40].

sale? Cine știe dacă nu e un fapt care intră perfect în cadrul competenței penale a judeului pe ocol și numai titulatura delictului e greșită, ceea ce în fapt se întâmplă mai întotdeauna?

Nu mai vorbesc de abuzurile micilor funcționari sau ale jălbarilor răutăcioși care știind că există o asemenea antartică jurisprudență la judecătorie ar fenomenaliza înadins orice fapt penal, ca inculpatul să facă un drum mai lung până la tribunal și să cheltuească acolo un ban mai mult, unde va fi destul de pedepsit chiar în caz de achitare, prin pierderea zilelor de muncă, nemai vorbind de cazul declinării de competență al tribunalului când inculpatul obosit de atâta sdruncin moral și material, se reîntoarce din nou la judecătorie unde dă peste magistratul respectiv destul de supărat că i-s'a călcat în picioare rezoluția pusă de dânsul.

E bine să știi multe procedee în rezolvirea unei chestiuni, dar e și mai bine, intervertind puțin o frază a lui Cicero să tragi un profit din «procedeele» altuia.¹⁾

Acțiunile penale de care vorbesc mai sus, trebuiesc întotdeauna să li-se fixeze termen în condica de sorociri, să se asculte martorii propuși și numai în urmă, după aprecierile judecătorului că faptul nu intră în căderea sa de a fi judecat, să-și decline competența, dând cuvenita carte de judecată, altfel, cea de-a doua instanță e sezisată prin o simplă rezoluție a judecătorului de ocol, fapt la care se asociază poate și parchetul.

Mai greu de împăcat e însă altceva. O asemenea acțiune, după ce i-s'a fixat termen, iar la înfățișare din arătările părților și ale martorilor nu reese elementele esențiale ale delictului de excocherie, calomnie etc., judecătorul pronunță achitarea, ceea ce cred iarăși că e greșit, căci nu poate decât să-și decline competența.

Dacă această achitare provine din aprecierea că faptul nu întrunește elementele esențiale cutărui delict penal ce excede competența sa, înseamnă că el a judecat peste puterea care i-o dă legea lui organică; căci se poate întâmpla ca acolo unde el n'a văzut în întregime totalitatea elementelor constitutive delictului, tribunalul să le vadă sau să le găsească; cine nu poate condamna nu poate nici achita, principiu care nu suferă discuțiune.

Dacă achitarea provine din faptul că apreciind depunerile martorilor, delictul nu întrunește însă nici toate elementele esențiale ale unui fapt penal dat în competența sa, atunci și numai în acest caz se dă o carte de judecată achitătoare bine motivată.

Cam acelaș lucru, cred, se poate spune și despre cărțile de judecată absolutorii.

Mulți judecători caută să împace greșala de a nu trimite asemeni acțiuni direct parchetului, cu aceia de a nu da cărți achitătoare pentru delicturile ce scapă competenței lor și la ziua când e fixat un asemenea proces, nu mai ascultă martorii de teamă să nu impiețeze asupra drepturilor ce le are tribunalul de a întreba în un anumit fel martorii și își declină pur și simplu competența, ceea ce cred iarăși că în parte e greșit, singurul avantaj acum fiind doar că la dosarul cauzei e o carte de judecată și nu o simplă rezoluție.

Argumentul de căpetenie al celor cari procedează după cum am arătat mai sus, este veșnica tristă cantilenă de străgânire a părților, să nu le mai trimită, în cazul achitărei, la tribunal, care întotdeauna e mai blând și unde inculpatul va fi achitat cu siguranță, argument care poate să aibă vre-o valoare până când e

vorba de competența penală raționă materie care e de ordine publică.

* * *

Asupra unor anumite acțiuni civile

Adeseori se întâmplă, cu ocazia judecării proceselor în comunele rurale din circumscripția ocolului judecătorească, ca suma ce se cere prin acțiune să nu excedă competența civilă a judecătorului de ocol, însă să derive din o sumă mai mare de 300 lei. (Vezi art. 58 legea jud. de ocoale).

Acest lucru se poate imediat vedea și constata din chiar arătările reclamantului neștiutor, sau interogatorul luat pârâtului care mărturisește că în adevăr dătoarește suma de 40 sau 50 lei, dar acești bani sunt un rest din o poliță de 400 sau 500 lei, sau e o arvună din suma de 1000 de lei, prețul unei vânzări ce nu s'a mai făcut din un motiv oarecare.

Unii magistrați judecă acest gen de procese tot la comună, în prima și ultima instanță, făcând abstracție de mărturisirea pârâtului ori susținerile reclamantului, tot pe tema străgânirilor și economia legii judecătoriilor de ocoale, procedeu după mine greșit, căci implică forțamente în urma interogatorului proba testimonială, iar reclamantul ajunge a dovedi cu martori diferite sume mici, treptat-treptat, până la achitarea definitivă a sumei ce o cere, fraudând astfel indirect dispozițiile art. 52 leg. timbrului, iar judecătorul călcând art. 1191 și următorii în codul civil, în materie de probă.

Alți magistrați, mai nemotivat, își declină competența la comună spre a judeca tot el procesul, însă la reședință, procedeu greșit din punctul de vedere eronat ce-l poate avea cineva despre competență.

Alții, pe care după cum spune Juvenal, din o grație particulară titanul Prometeu i-a făcut dintr'un lut mai bun,²⁾ dispun trimeterea dosarului spre a se judeca la la reședința judecătoriei, unde partea interesată va cere fixarea unui termen și va scoate noi citațiuni, ceea ce mi-se pare rațional din toate punctele de vedere.

Odată însă stabilită această chestiune, rămâne de lămurit următoarele două puncte:

a) Reclamantul se va judeca la reședință tot fără timbru dacă a fost scutit la comună? I s'ar putea respinge acțiunea ca nesuficient timbrată? N'ar fi mai bine ca reclamantul să ceară singur închiderea procesului de la comună, spre a face la reședința judecătoriei o altă acțiune pe timbru după suma din care provine diferendul?

b) Cartea de judecată ce se obține în un asemenea proces trebuie să se dea cu opoziție și recurs, conform art. 58 și 27 legea jud. de ocoale? N'ar fi mai bine să se dea cu drept de apel, chiar în cazul când hotărârea s'ar da tot la comună, întrucât e vorba de o afacere ce derivă din o sumă mai mare de 300 lei, dându-se astfel părților și în interesul lor o cale mai lesnicioasă de reformare a hotărârei, pe lângă că și alte argumente de drept pledează în acest senz?

* * *

Asupra jurământului musulman

Domnului Corneliu Crivăț, președintele Trib. Tecuci, pentru atenția și dragostea ce mi-a arătat întotdeauna.

În partea din stânga Dunărei, cazurile rari cari se

¹⁾ Id agere, ut ex alterius proedetur incistia.

[Cic. — De officiis. III, 1.]

²⁾ Quis arte benigna.

Et meliore luto finxit praecordia Titan.

[Juvenal XIV, 34].

ivese mai cu seamă pe la judecătorii de ocoale, de prestarea jurământului musulman, fac ca unii judecători să nu dea atâta importanță acestei formalități și întotdeauna cu surăsul pe buze scapă de această «mică incurcătură neașteptată» punând pe mahomedan să jure pomenind numele lui Alah, ori al sfântului Profet Mahomet, ori pe Coran, modificând cu termeni equipolenți formula jurământului nostru, potrivit religiei celui care jură.

De altfel, după cât știu, nici nu s'a ridicat vre-o obiecțiune din partea cuiva, nici n'au mers mai departe asemeni chestiuni, nici motive de casare nu s'au ridicat, cum de pildă a fost cu jurământul Evreilor, în special cel more-judaico, singurul dintre jurămintele eterodoxe căruia i-s'a dat atențiune.

În Dobrogea veche ca și în Cadrilater, această chestiune prezintă însă o altă importanță, căci zilnic acest fel de jurământ se prestează în fața instanțelor de către martori turci sau tătari, se deferă sau se referă de aceste părți una alteia în cursul procesului, așa că ne mai fiind un caz izolat și având de aface cu musulmani cari cele mai adeseori nu știu o vorbă românească, ca magistrat trebuie să te intereseze ca formula sacramentală, formula-tip a jurământului, să îndeplinească nu numai condițiunile cerute de procedura noastră civilă, dar să lege și firele mai intime ale celui ce-l prestează.

Ministerul Justiției a intervenit în 1910 prin circulara No. 4734, întrebând pe judecătorii din Dobrogea despre formula în care se prestează jurământul musulman și probabil că fiecare a arătat felul său de a vedea chestiunea, fără ca în urmă să se mai fi dat vre-o lămurire.

După explicațiunile ce le-am căpătat cu greu de la unii hogi turci, mulți dintre ei comentatori adânci ale învățămintelor din Coran, jurământul musulmanilor ar fi de două feluri:

a) Unul pur religios ce se prestează în gîmie în asistența hogelui, după anumite și minuțioase spălături ale corpului, cu fața întoarsă spre Meca, cu ambele mâni ridicate și palmele întoarse spre obraji, iar degetul cel mare al fiecărei mâini așezate sub lobulele urechilor. Cuvintele sacramentale ce se pronunță atunci sunt versetele 3 și 4 din Coran, pe care le redau aici cu litere latine, după o ediție tipărită în anul 1314 în Constantinopol sub îngrijirea lui Osman Mustafa, pag. 123, textul original fiind în limba arabă.

Versetul 3. Lecat cheferel-lezine calu inalaha salisö selasetin, vema min ilahin. ila ilahun vahidun ve-in lem eutehu ama eculune leemes-sen, nel-lezine cheferu minhün azabân elim.

Versetul 4. Efelea etubune ila-lahi ve-es-tag firunehu valahu gafurun rahim.

b) În acest ultim verset din Coran și mai cu seamă în cuvintele valahu și ilahi stă baza celui al doilea fel de jurământ modificat după codul civil otoman, cari în turcește cu oarecari schimbări și transformări filologice inerente limbei se pronunță: Allâh, Billâh.

Deci, ar fi deajuns ca musulmanul să pronunțe aceste două cuvinte a căror traducere exactă e: Dumnezeu, zău, un fel de dublă afirmație, la care în caz de nu știu de loc românește să se adauge cuvintele: dohrü soilegem, adică tradus mai liber: Zău, pe Dumnezeu, că voi spune drept, spre a avea o formulă pe cât de completă, pe atât de simplă, satisfăcând totodată și cerințele art. 196 aliniatul ult. și 240 și 241 pr. civilă. (De notat e că în pronunțarea acestor cuvinte litera «h» e mută, iar accentul e pe ultimă ca în limba franceză).

Desigur că oricine va zice că nu e dator să știe turcește; însă după cum am arătat mai sus, dacă prestarea jurământului musulman modificat conform procedurii noastre civile poate fi mulțumitor ca formă, nu tot același efect îl are și față de partea care îl prestează; numai pronunțând anumite cuvinte, magistratul poate să aibă o adevărată mulțumire sufletească că a știut să atingă și fibra conștiinței intime a musulmanului care pentru o clipă măcar, și-a luat pe Dumnezeu de martor³⁾.

Că jurământul, după procedura noastră civilă e un act cu caracter mixt civilo-religios nu mai începe în doială; așa a fost privit de d-l C. G. Dissescu ca ministru al justiției în 1900, în expunerea de motive ce însoțea legea pentru modificarea procedurii civile, unde se întreba în ce va constă solemnitatea jurământului prestat de un necreștin și tot d-sa răspundea că în lipsa unei reguli de drept, chestiunea se va rezolvi în fapt, judecătorul modificând formula jurământului după cum prescrie religionea, conștiința celui ce va jură; tot așa a fost privit de P. S. S. episcopul de Râmnic, care cu ocazia desbaterilor asupra art. 196 pr. civ. în ședința Senatului din 5 Februarie 1900, propusese ca jurământul ortodocșilor să fie însoțit de anumite ceremonii religioase care să influențeze și mai puternic asupra celui ce-l va presta; ca solemnitatea unui preot îmbrăcat în odăjdii și cu Sf. Evanghelie în mână, ingenuncheri, ridicarea mâinilor spre cer și aprinderi de lumânări, amendament care în urmă a fost retras chiar de către cei care îl propusese întrucât prezintă multe desavantaje și prea se uită cu totul și caracterul civil al jurământului; și tot așa, probabil a fost privit și de Cameră în ședința de la 9 Martie 1900, unde doar numai d-l N. R. Căpităneanu cerea, sumar de tot, relații în privința jurământului evreilor.

Totuși în desbaterile Senatului asupra art. 196 pr. civilă, s'a insistat mult asupra jurământului musulmanilor; redau aproape textual ceea ce spunea atunci d-l Virgil Poenaru: «Când este vorba de musulmani, vă mărturisesc că formula jurământului e ridiculă. Curtea de Galați . . . când i-se prezintă martori turci . . . are un interpret de limba turcească, care a găsit de cuviință ca musulmanii să presteze jurământul ținând amândouă mâinile pe pânțele și repetând două cuvinte pe care D-zeu le știe! O fi Allah il Allah o fi alte cuvinte? Nu știu. O fi așa jurământul oficial în Turcia, sau nu, nu știu nimeni și până acum nu știu să-și fi dat osteneală cineva să arate cum se prestează jurământul la evrei și la mahomedani. Știu că într-o colecțiune de legi a lui Aristarky-bey nu se vorbește nimic despre aceasta.»

Dacă în cea mai mare parte a cuvântărei sale, d-l V. Poenaru are multă dreptate, căci abia în 1903 d-l D. Alexandresco dă o formulă mai precisă luată după Tarnauw, formulă ce o voi arăta mai jos, nu mai are scuză când susține că n'a arătat nimeni cum se prestează jurământul la Evrei chiar înainte de anul 1900. Acest lucru se poate vedea în Anaforaua logofetiei Dreptăței din Moldova din 1844, Iunie 13, N. 4013, aprobată de Domn, care arată formularul jurământului more judaico, anafora considerată de unii ca abrogată prin dispozițiile art. 740 Pr. civ. iar de alții că să menține și astăzi în baza ultimelor dispozițiuni ale codului civil—iar mai ușor se putea găsi în G. G. Tocilescu «Curs de Procedură Civilă, III, ed. din 1893, pag. 487, cap. 217, în

³⁾ Meminerint Deum se habere testem.

fine, unde e vorba de jurământul dat de Obreja în proces cu Fattel Zalmann. D-sa are însă de asemeni dreptate când zice că, atunci când e vorba de jurământul mahomedanilor e lăsat în părăsire și la discreția magistratului care de multe ori din ignoranță nu știe cum să iea un astfel de jurământ, vorba lui Cicero, mai bine nu l'ar fi învățat⁴⁾.

D-l Ministru al Justiției de pe atunci, recunoaște că în privința jurământului eterodoxilor e o mare variație în jurisprudența tribunalelor, însă crede că e de lăsat la aprecierea judecătorilor, cari vor schimba formula cum vor crede de cuviință și ar fi bine după cum, face Ministrul de Răsboi în armată, ca pe cale de regulament să se facă deosebite formulare ce se vor comunica instanțelor judecătorești.

Astăzi, nu numai că lipsesc asemeni formulare, dar așa zisul jurământ musulman e așa de variat de la judecător la judecător, ba chiar la același magistrat. Așa de puțin solemn și însoțit de atâta neglijență care doar numai ea e adevărat orientală, că fără să vrei te în trebi: de ce creștinii să fie supuși unei formule de jurământ mai grea, mai solemnă, mai religioasă, decât musulmanul pentru care această formulă nu mai păstrează parcă nici caracterul ei civil?

Nu mai vorbesc de interpreți sau translatorii oficiali și neoficiali, cari servind de dragomani între părți și judecători, adeseori de bună credință falsifică cuvintele sau înțelesul lor, și ceea ce pentru magistrat nu are nici o importanță, înseamnă mult pentru musulmanul care din firea lui e superstițios și fatalist. Apoi, acești translatorii trebuiesc înainte de a fi întrebați, mai cu seamă cei neoficiali, să fie supuși și ei la jurământ conform art. 357 pr. penală, articol aplicabil nu numai curților cu juri ei tuturor instanțelor, și nu conform art. 43 pr. penală care se referă numai la experți.

Jurământul pe care l'ar presta un mahomedan invocând pe Profet ca martor al afirmațiunilor sale, sau i-s'ar pomeni de Meca, întrebându-l în vorbire limba română care pentru el nu are nici un înțeles, are pentru el tot atâta tărie, tot atât respect și îi este tot atât de obligatoriu ca pentru un român un jurământ în limba hotentotă, risum teneatis, ținând în mână un dinte de elefant; iar dacă solemnitatea aceasta ar mulțumi probabil pe cel care îi iea jurământul, pe român însă, volens-nolens îl faci sprejur.

Mi-aduc aminte de articolul d-lui Alex. St. Mandrea din 19 Martie 1909 și publicat în «Curierul Judiciar» No. 22, pag. 169, unde, între altele, d-sa arată că un evreu văzând cu câtă ușurință e dispus să jure celălalt evreu, parte cu el în proces, îi scapă din gură cuvintele pline de un mare adevăr: «Așa jur și eu!». Și dacă pentru jurământul evreilor, căruia i-se dă mai multă atenție și mai cu seamă la tribunalul Fălciu, se pot auzi asemeni strigăte, își poate oricine închipui ce se întâmplă în Dobrogea cu turcii, cari au cel puțin avantajul că se supun orbește oricărei forme și nu știu românește ca să rădă împreună cu șiretul interpret nu numai de o sală de ședință dar de o țară întregă.

A pune pe musulman să pronunțe alte cuvinte decât Allah, billah, este ca și cum ai pune pe un locuitor din Sumatra să jure pe altceva decât pe osemintele părinților săi, ori pe Arabi pentru care adevăratul lor jurământ e pe iuțeala cailor, ori pe vântul care suflă dela la munte, (Edouard Bonnier, «Traite théorique et prati-

que des preuves» ed. 1888, pag. 359, note 2) cari, ori cât ni s'ar părea nouă de ridicule, însă pentru ei sunt lucruri sfinte și numai acestea îl leagă.

După mine, nu cred că înțelesul cuvintelor din art. 196, 240 și 241 pr. civilă, este numai de a repetă mecanic niște vorbe fără nici un rost, adăugând un cuvânt care să-i dea lustrul steinismului; formula jurământului eterodoxilor trebuie până într-atât de modificată, pentru ca cel care îl prestează să se simtă obligat, și aceasta nu poate obține decât întrebându-se ceva din magia religiunii celui care jură, căci după cum zicea Lucretius, numai atunci, cuvintele nu iese numai din gura, ci din fundul inimei atunci cade masca și rămâne omul⁵⁾.

De altfel, Tocilescu (op. cit. t. III p. 492), care scrie așa de multe în privința jurământului evreilor, în această privință zice numai atât, dar cu destul înțeles: «In ceea ce privește pe musulmani, obligativitatea prestării jurământului după riturile speciale religiunii lor și pe Coran, nu a făcut niciodată vre-o îndoială, iar Chebapei în tratatul său teoretic și practic de pr. civilă vol. V pg. 211, ed. din 1898, accentuiază asupra nuanței religioase a formulei jurământului zicând:» Credința e tăria afirmațiilor civile.»

Savantul meu profesor d-l D. Alexandresco, care e un partizan al jurământului more-judaico, cu riscul de a rămâne singur în această părere, (vezi «Explicațiunea teoretică și practică a dreptului civil român» t. I. p. 186, nota 2), nu poate să nu împărtaşească aceste vederi, în ceea ce privește jurământul musulmanilor. Iată textual ce zice D-sa în t. VIII p. 351 op. cit.: «In adevăr, un musulman nu poate presta jurământul decât invocând numele lui D-zeu, Wallahi, Billahi, Tallahi. Este nulă orice afirmație făcută pe atributele lui D-zeu, pe Koran, pe locurile sfinte etc.»

Aceste trei cuvinte de mai sus, sunt arăbești și nu turcești; primele două, înseamnă D-zeu, repetat, cât despre cuvântul Tallahi sau tallă, căci aceste cuvinte se pot pronunța și fără particula finală «hi», nu se întrebuintează în formula jurământului, fiind suficiente și numai cele două dintâi, și nu i-se poate găsi vreo însemnare în limba turcă. Se poate vedea însă o mare asemănare între cuvintele Wallahi, Billahi și Allah, Billah arătate de mine, ținând seamă de schimbarea limbei arabe în cea turcă.

D-l D. Alexandresco însă, în t. VII, p. 352 nota 2, op. cit., dă altă formulă arabă luată după Tarnauw trad. de Eschbach, luată și de acesta probabil tot din Coran, care diferă de cea arătată de mine la începutul acestui articol:

«Wallahi lezi lo ilohe hür-er rehmon-ür-rehin et-tolib ül-gholib ün-nesor ün-nofi'ul müdrük ül-muhlikü-lezi ye'ellemü min essivri, moye'lemelu min el'eloniety.»

E posibil, natural, ca eu să mă fi înșelat, căci după cum spunea undeva Cicero, autoritatea celor care predă, vatămă adeseori pe cei cari învață⁶⁾ și pentru orice explicațiuni ale unui cuvânt, trebuie să recurg la oameni cari ei însuși nu știu bine românește, ori nu pricep interesul întrebărilor mele.

Și d-l Em. Dan în Codul său de procedură civilă din 1910, pag. 295, jurispr. 6, citând pe d-l D. Alexan-

5) Nam verae voces tum demum pectore ab imo. Ejiciuntur, eteripitur persona, manet res.

[Lucretius III, 57].

6) Obest plerumque is qui discere volunt auctoritas eorum qui docent.

4) Ut fuerit melius non didicisse.

[Cic. Tuscul. Quaest. II, 4].

[Cic. de nat. deorum I, 5].

TRIBUNALUL JUDEȚULUI GORJ, S. II

Audiența dela 15 Decembrie 1915

Președinția d-lui W. MAVRODINEANU, Președinte

Sentiința civilă No. 328

Emilia G. Cioată cu G. Cioată

Dotă. — Schimb de imobile între soți. — Autorizare. — Competința Tribunalului. — Registrul de foi dotale — Transcripțiune. — Prejudiciu. — Fraudă. — Terți dobânditori. — Pământ rural. — (Art. 1254 C. civil; Art. 135 din Constituție).

1. *Legea care permite schimbul dotal îl autoriză într'un mod general, nu face nici o distincțiune dacă schimbul este făcut cu terți sau cu soțul; asemenea, nu determină care Tribunal este competente a autoriza schimbul.*

2. *Contractul de schimb dotal, pentru a dobândi caracterul dotalității, urmează să fie trecut în registrul special de foi dotale; fără această formalitate, imobilul primit de femeie nu intră în stăpânirea ei cu această calitate și, prin urmare, schimbul ar fi neoperant. Femeea însă nu se poate prevala de lipsa de transcripțiune decât numai în cazul când a suferit vreun prejudiciu.*

3. *Schimbul are a se anula în cazul când autorizarea justiției s'a dat cu călcarea legii. Când însă autorizarea a fost acordată în conformitate cu legea, dar soții au înțeles pe judecătorii printr'o falsă expunere a faptelor, ar fi imoral ca fraudă comisă să poată fi invocată chiar de acel care s'a făcut vinovat, căci ar fi prea mult să facem responsabili pe terții dobânditori de fraudele cu cari soții au putut înșela pe judecători, fiindcă le-ar fi fost absolut imposibil să le cunoască și nici n'ar fi putut avea vre un mijloc de a le controla.*

4. *Conform art. 135 din Constituțiune schimbul de pământ rural este permis cu un imobil de o egală valoare și întindere.*

Tribunalul,

Asupra acțiunei civile intentată de Emilia G. Cioată, prin petițiunea înreg. la N. . . . , contra soțului ei Gh. Cioată, pentru anularea contractului de schimb dotal intervenit între dânsii și autentificat de Tribunalul Gorj la N. . . . din;

Considerând că reclamanta și întemeiază acțiunea sa pe următoarele motive:

1. Schimbul este intervenit între soț și soție, iar legea nu permite de cât între terți și soție;

2. Autorizarea pentru efectuarea acestui schimb este dată de Tribunalul Gorj, iar Tribunalul competente era Tribunalul Mehedinți, întru cât soții își au domiciliul în acel județ;

3. Imobilul primit în schimb de soție n'a căpătat caracterul dotalității, de oarece contractul de schimb n'a fost trecut în registrul de foi dotale;

4. Schimbul este făcut prin fraudă în dauna femeii, fiind că în raportul de expertiză se spune că imobilul dotal este de 26 pogoane pe când în realitate ar fi vreo 75 pogoane;

5. Posibilitatea anulării acestui schimb de către moștenitorii soțului, de oare ce imobilul dat de soț este isbit de inalienabilitate, fiind dintre acelea date după legile rurale de improprietărire.

În ce privește primul motiv:

Având în vedere că legea care permite schimbul dotal îl autoriză într'un mod general, nu face nici o excepție și nu distinge dacă schimbul este făcut cu terții sau cu soțul;

Obiecțiunea că intrucât vânzările sunt interzise între

dresco redă aceiaș formulă, cu singura schimbare că intercalează și litera „c“, adică Wallachi, Billachi, Tallachi.

D-l D. Alexandresco, mai e de părere că acest jurământ trebuie prestat d' musulman punând dogetele pe cuvintele Fihi — Fihi, din cap. IX din Koran, după cum Evreii trebuie să jure punând mâna pe Coșer safer Toira, la porunca a V-a din Decalog: să nu iei numele domnului Dumnezeuului tău în deșert — în prezența rabinului sau a hahamului.

Nu cred că toate acestea ar fi un surplus de forme, însă devine foarte împovăraător în administrarea justiției — și se ajunge la acelaș rezultat — cel puțin în ceea ce privește pe musulmani, cari sunt foarte religioși, lăsând la o parte micul inconvenient că ministerul ar trebui să ne trimeată nu numai formulare de jurăminte, dar cel puțin și câte o Biblie și nu Coran de fiecare instanță judecătorească.

Cam acestea am avut a zice în privința jurământului musulman, nevoind a insista decât cu altă ocaziune, asupra comisiilor rogatori în această materie, asupra jurământului Persanilor și a unor secte foarte răspândite pe aici numiți «Pocăiți», cu variații de sabbatiști și adventiști, precum și asupra părerei acelor magistrați cari cred că pot supune la jurământ băieții musulmani de 15 ani și fetele de la 9 ani în sus, bazați pe argumentul că după legea lor sunt considerați majori, îndată ce semnele pubertății apar, legile relativ la capacitate urmărind pe strein ori unde s'ar află, afară de cazurile când ar contracta cu un localnic — chestiune nici prea ușoară nici necontrovertată.

În concluzii, cred că dacă jurământului eterodoxilor nu i-se redă aureola religiei respective, e o formulă vagă și zadarnică și mai bine ar dispărea cum s'a făcut chiar și pentru creștini, în codul spaniol.

Ed. Bonnier (op. cit. p. 376) zice: «Le serment ne semble avoir de raison d'être, que s'il est religieux. S'il ne peut, dans l'état actuel des choses, garder ce caractère, la solution la plus simple, celle qui évite toutes les difficultés d'application auxquelles se heurtent les systèmes mixtes qui ont été imaginés, consiste a le faire disparaître.» — soluție admirabilă din toate punctele de vedere, de oarece o sumă de procese ce nu pot fi dovedite prin alte mijloace, sau acțiunile temerarii, se recurge la jurământ ca la un expedient mai mult de batjocură. Nu arare ori în consulturile avocaților sau în povețele magistraților de la țară, ai să auzi următorul dialog: «N'ai martori?» sau «N'ai acte?» «Tăgăduiește?» , la care reclamantul răspunde: «N'am, dar îi dau jurământ; cel puțin să jure!» — iar răspunsul la aceasta e și mai trist când știi de unde vine: » Dar dacă jură?!»

De altfel încercarea de a face să dispară jurământul chiar pentru creștini, nu e o noutate. Iată, în traducere ce zicea M. Planiol în cartea sa *Traité élémentaire de Droit Civil*, tomul II, pag. 10 nota 3, ediția din 1909: «Primul proiect de cod civil a lui Cambacères sub Convenție, era mai logic: el suprimă jurământul. Proiectul anului VIII, îl numea «afirmație judiciară»; numele de jurământ a fost restabilit în timpul discuțiunei.»

Deci, se poate ca într'un apropiat viitor, jurământul să dispară și din legiurile noastre, iar dacă Laurent în Ante-Proiectul de revizuire îl menține, eliminând tocmăi elementul religios, autori ca Huc, Massé, Jeanvrot, au criticat jurământul, bazați pe solide considerațiuni.

CONSTANTIN DOBOȘ

Ajutor de Judecător

soți trebuie a se aplica această restricțiune și la schimb, nu este fondată, de oare-ce restricțiunile sunt de strictă interpretare, neputându-se întinde prin analogie, iar pe de altă parte cea ce este comun între schimb și vânzare se referă numai la condițiunile generale ale acestor contracte și anume relativă la consimțământ, răspundere de evicțiune, transcriere, etc.;

De altmintrelea, faptul că legea înconjoară cu oarecare formalități contractul de schimb, aceasta înseamnă că dota este garantată în mod suficient și deci nu poate fi întemeiată bănuiala că s'ar putea ivi abuzuri în caz când contractul s'ar face dela soț la soție. (In acest sens: L. Guillaouard, Contract de mariage, T. 4, No 256).

Asupra celui de al doilea motiv:

Considerând că legea autorizând schimbul nu spune care tribunal va fi competent. Doctorina însă este de acord a stabili că tribunalul domiciliului soților ar fi mai indicat;

Având în vedere că în lipsă de un text expres, nu se poate considera ca o decădere, atunci când părțile de comun acord aleg un tribunal care ar putea să fie tot așa de competent, prin faptul că imobilul dotal s'ar găsi în circumscripția aceluși tribunal, sau prin împrejurarea că acel tribunal a presidat la crearea contractului de căsătorie, cea ce ar face ca tot el să fie competent și pentru modificările ce se aduc prin noul contract de schimb;

Că, în tot cazul, față cu împrejurarea că nici un text de lege nu determină — în speță — competența, această excepțiune nu li se poate opune terților chemați astăzi în instanță, fiind că ei nu erau ținuți să consulte doctrina, ci codul civil;

Intr'adevăr, este destul de sever de a face responsabili pe terții achizitori de erorile de drept comise de judecători care acordă autorizarea în afară de lege. Ar fi deci, nedrept de a-i obliga să fie în curent cu toate oscilațiunile doctrinei, în caz când legea face în mod absolut asupra unor anumite chestiuni;

Mai cu seamă în speță, fiind vorba de o competență «rationae loci» cu drept cuvânt se poate zice că părțile adresându-se Tribunalului Gorj, au înțeles să declare competența pe acest tribunal. (Alexandresco vol. 8, p. 288; Aubry et Rau, t. 5, p. 592; Ionescu: Dota sub raportul înstreinării, n. 179, Bârlad, 1913).

Asupra celui de al treilea motiv:

Considerând că este adevărat că contractul de schimb dotal pentru a dobândi caracterul dotalității, urma să fie trecut în registrul special de foi dotale. Că fără această formalitate, imobilul primit de femeie nu intră în stăpânirea ei cu această calitate și prin urmare schimbul ar fi inoperant;

Considerând că dacă este adevărat că femeia, din acest punct de vedere, poate invoca lipsa de transcripțiune, nu este mai puțin adevărat că ea nu se poate prevala de această lipsă, de cât atunci când a suferit un prejudiciu. Spre exemplu: când imobilul primit în schimb; ar fi fost grevat de vre-o sarcină după efectuarea schimbului și mai înainte de transcriere. În toate celelalte cazuri, părțile sunt încă în termen să dispună transcrierea în registrul special de foi dotale. Că, deci, femeia din momentul ce n'a suferit vre-o pagubă, nu are de ce să se plângă astăzi în instanță. (In acest sens: Casația S. I, Bul. 1899, p. 261; Alexandresco, vol. 8, p. 315);

Asupra celui de al patrulea motiv:

Având în vedere că femeia pretinde că imobilul său dotal avea o suprafață de circa 75 pogoane, iar în actul de expertiză s'a zis că are o suprafață numai de 26 pogoane, și numai ast fel s'a putut conchide că imobilul dotal valorează cât imobilul soțului ce se dedea în schimb. Deci soția a fost lezată; iar pe de altă parte, dacă experții ar fi stabilit valoarea întregului

teren de 75 pogoane, nu s'ar fi putut efectua schimbul;

Considerând că dacă acest motiv ar putea să fie întemeiat, față de soț, în caz când s'ar dovedi că alegațiunea soției este adevărată în fapt, motivul însă nu poate fi invocat față de terții achizitori, chemați astăzi în instanță;

În adevăr, dacă este exact că schimbul are a se anula în cazurile când autorizarea justiției s'a dat cu încălcarea legii, în mod ilegal, nu însă aceeași soluție se impune când autorizarea a fost acordată în conformitate cu legea, însă soții au înșelat pe judecători printr'o falsă expunere a faptelor, astfel în cât, în realitate înstrăinarea a avut loc fără o cauză legală care să o justifice;

Ar fi imoral ca frauda comisă, să fie invocată chiar de acel care s'a făcut vinovat. Și apoi, precum am mai spus, este destul de sever de a face pe terți responsabili de o eroare de drept comisă de judecătorii care dau o autorizare în afară de lege; cel puțin în acest caz li se poate imputa că n'au consultat legea pentru a cerceta legalitatea autorizării; dar ar fi prea mult să-i facem responsabili de fraudele, cu care soții au putut înșela pe judecători, căci le-ar fi absolut imposibil să le cunoască, și nici n'ar avea vre-un mijloc de a le controla. (In acest sens aproape unanimitatea doctrinei: Aubry et Rau, t. 5, p. 533 și toate autoritățile citate; Troplong, t. 2, p. 333; Colmet de Santerre, t. 6; p. 492 Laurent, t. 23, p. 526);

Având în vedere că din această privință devine neconcludentă cererea de o nouă expertiză formulată de reclamantă;

Asupra celui de al cincelea motiv:

Considerând că reclamanta își mai întemeiază acțiunea pe o eventuală anulare a schimbului, ce s'ar putea cere de moștenitorii soțului, pe motiv că imobilul dat de soț era din acelea date conform legiilor de improprietărire rurală și deci inalienabile;

Considerând că conform art 135 Constituțiune, schimbul este permis cu un imobil de egală valoare și întindere. Că, în speță, se vede că soțul a dat circa 2000 m p. care valorau 400 lei și a primit în schimb 26,000 m p. care valorau circa 3000 lei. Deci în nici un caz nu se poate pune în mod serios o asemenea ipoteză;

Având în vedere că în treacăt s'a mai obiectat că utilitatea schimbului nu a fost justificată și că interesul adevărat al acestui schimb a fost ca sub această formă să se poată înstreina imobilul dotal;

Considerând că tribunalul autorizând acest contract s'a întemeiat pe un argument clasic care învederează utilitatea unui schimb: argumentul tras din faptul că soții domiciliază la o depărtare de imobilul dotal și ast fel ei nu-l pot administra bine;

Considerând că, pe de altă parte, chiar ipoteza vânzării fostului imobil dotal a fost ținut în seamă de tribunal și a fost chiar unul din cuvintele care l-au îndrituit să permită schimbul;

Că deci nici acest motiv nu este fondat nici măcar față de soț;

Considerând că cea ce a determinat pe soție să pornească prezenta acțiune de resciziune, nu este convingerea sinceră că ea a fost lezată, în momentul când s'a făcut schimbul și nici că legea a fost încălcată, căci dacă ar fi fost așa nu aștepta să treacă 15 ani de când a avut loc schimbul, ci îndată ar fi cerat rezilierea, căci motivele de azi le-a cunoscut și atunci. Interesul acestei acțiuni se vede ușor că rezidă, în împrejurarea că în acest interval, valoarea pământului care a fost dotal la origine, a crescut într'o proporție considerabilă și, desigur, că astăzi regretă, cea ce a făcut acum 15 ani;

Pentru aceste motive redactate de d-l Președinte W. Mavrodineanu, Tribunalul respinge acțiunea ca nefondată, etc.

(ss) W. Mavrodineanu, Gh. Minea Popescu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI DOROHOI

Audiența dela 3 Noiembrie 1915

Președenția d-lui M. BALASSAN, Judecător

Jurnalul No. 8296

Revizuire. — Comună. — Primar. — Autorizarea dată de a reprezenta comuna în justiție. — Dacă implică și dreptul de a lua termen în cunoștință? (Art. 291 pr. civilă).

Autorizațiunea dată unui primar de a reprezenta comuna în justiție nu implică și dreptul de a lua termen în cunoștință. Deci, dacă un primar a luat termenul în cunoștință și nu s'a prezentat la ziua fixată pentru judecarea procesului, comuna, conform art. 291 pr. civ. are dreptul să ceară revizuirea hotărârii, întru cât comuna n'a fost apărută.

Tribunalul

Având în vedere cererea de revizuire, susținerile și concluziunile părților;

Având în vedere că din lucrările dela dosar se constată că la ședința din 29 Aprilie 1914 când s'a pronunțat de acest tribunal sentința No. 158/914 a cărei revizuire se cere astăzi și prin care s'a respins ca ne-susținută opoziția făcută de Primăria comunei Avrămeni, această Primărie n'a fost de loc apărută, căci reprezentantul ei a lipsit;

Având în vedere că din jurnalul acestui tribunal No. 1610 dela ședința din 25 Februarie 1914 rezultă că s'a dat în cunoștință reprezentantului comunei Avrămeni termenul dela 29 Aprilie 1914;

Considerând însă că întru cât din lucrările dela dosar și în special din procesele verbale No. 10. din 20 Sept. 1909 și No. 26 din 19 Septembrie 1910, încheiate de membri consiliului comunal al comunei Avrămeni, se constată că primarul acelei comuni, Ilie Petrescu, a fost autorizat ca să reprezinte și să aperse interesele comunii în acest proces, iar nici de cum nu l'a autorizat ca să ia și termen în cunoștință; că, deci comuna Avrămeni, conform art. 291 pr. civ. la termenul de 29 Aprilie 1914 ne fiind reprezentată și apărută în instanța în acest proces prin reprezentantul ei care nici n'a fost citat în acea zi, ca atare tribunalul urmează a admite în principiu cererea de revizuire și a dispune ca procesul să se pună din nou în curs de judecată;

Pentru aceste motive, Tribunalul admite etc.

(ss) M. Balassan, Gh. Iacob

JUDECATORIA OCOL. RURAL SILISTRA

Audiența dela 13 Ianuarie 1916

Carte de judecată comercială No. 45

Avram Semo cu Colin Ștaneș și Peniu Miteș

Cambie. — Declararea de falsă a sumei de plată. — Lipsă de probă scrisă sau de indicii circumstanțiale precise și sigure ale falsului. — Cerere de suspendarea acțiunii cambiale până la tranșarea în penal. — Insciere în fals incidentală în acțiunea cambială. — Art. 170 pr. civ. — Inadmisibilitate.

Exercițiul acțiunii cambiale nu poate fi întrerupt sau suspendat prin declararea pur și simplu de falsă a sumei din cambie, atunci când nici din forma exterioară a cambiei nu se constată la prima vedere nici o adăogire sau preschimbare a cifrelor și nici nu se aduce vre-o dovadă scrisă sau să se articu-

leze fapte destul de grave, precise, concordante și verosimile din care să rezulte circumstanțele falsului și intenția delictuoasă a făptuitorului și cari să constituie indicii sigure și suficiente în măsură de a face să se întrevadă seriozitatea acestei alegațiuni.

S'a ascultat d-l avoc. D. Mațanchiev, în susținerea incidentului de fals; și

Pe d-nul avoc. Calas, din partea reclamantului în combateri.

Judecata,

Asupra incidentului ridicat de părți, prin avocatul lor, pentru suspendarea obligațiunei la plată întrucât se înscriu în fals în contra sumei din cambie, alterată din 500, suma reală a convenției, în 500, arătând ca autor al falsului pe reclamant;

Având în vedere susținerile părților și cambia dela dosar;

Având în vedere că din cambia dela dosar părții susțin că nu datorează nimic reclamantului întrucât cambia acceptată de ei trebuia să fie pentru suma de 50 lei pe cari i-au și plătit după cum se constată din însuși declarația reclamantului care recunoaște că a primit suma de 70 lei din cambia dela dosar, restrângându-și acțiunea numai la 430 lei — sumă achitată ce reprezenta capitalul de 50 lei împrumutat de ei și procentele cuvenite;

Considerând că părții, în sprijinul susținerii lor, că li se pretinde o sumă mai mare decât cea reală, pe baza de fals, nu aduc nici o dovadă scrisă și nici nu articulează fapte destul de grave și de verosimile din care să rezulte circumstanțele falsului și intenția delictuoasă a făptuitorului și cari să constituie indicii sigure și suficiente, în măsură de a face să se întrevadă seriozitatea acestei alegațiuni și că nici din forma exterioară a cambiei făcută pe timbru de 50 bani, nu se constată la prima vedere nici o adăogire sau preschimbare a cifrelor, ci se mulțumesc pur și simplu să declare că-și vor face probele alterării sumei din cambie, în instanța penală prin martori;

Având în vedere că, în sistemul nostru procedural, ca și în cel francez (Glasson I, 731, p. 785) conform art. 170 pr. civ. atunci când partea n'a intentat o acțiune publică pentru fals pe cale principală, ci se mulțumește pur și simplu ca în instanța civilă să facă o alegațiune de inscriere în fals ca să obțină suspendarea procesului civil, această suspendare este facultativă pentru instanța civilă, având dreptul de a suspenda procesul numai când găsește suficiente indicii de fals;

Considerând că legiuitorul nostru comercial ținând seamă de caracterul cambiei de instrument de schimb folositor creditului și dezvoltării comerciale pentru ca să-i poată da o putere și mai mare de negociere și credit — a înlesnit realizarea pecuniară a drepturilor prevăzute în ea, prin îngrădirea mijloacelor de opunere la plată și cari conform art. 349 c. com. nu se pot întemeia decât pe probe scrise, de grabnică soluție și propuse la prima înfățișare;

Că, exercițiul acțiunii cambiale nu poate fi întrerupt sau suspendat prin declarare pur și simplu de falsă suma din cambie, atunci când nici din forma exterioară a cambiei nu se constată la prima vedere nici o adăogire sau preschimbare a cifrelor și nici nu se aduce vre-o dovadă scrisă sau să se articuleze fapte destul de grave, precise, concordante și verosimile din care să rezulte circumstanțele falsului și intenția delictuoasă a făptuitorului și cari să constituie indicii sigure și suficiente în măsură de a face să se întrevadă seriozitatea acestei alegațiuni;

Că, chiar dacă ar mai fi discuție în cece privește inscrierea în fals în contra semnăturii, în cece pri-

vește suma din cambie nu e același lucru, fiind chestie de apreciere a socotelilor contractului original, în speță, de împrumut dintre părți, al cărui pact adjectiv este cambia din dosar, și în amănunțimile cărui în acțiunea cambială nu s'ar putea intra decât întemeiat pe probe scrise conf. art. 349 c. com.;

(c) a decide altfel ar fi a da în mâna debitorilor răi de plată și lipsiți de scrupule un mijloc de străgănire și îndurare a efectelor cambiei și dar, a lovi cu de-aștire în scopul ce și l-a propus legiuitorul (C.

Toneanu, *Curierul Judiciar* No. 23/902 și No. 83/904;

Că, din toate aceste motive socotindu-se alegațiunea părților ca o simplă tendință de temporizare a acțiunii cambiale și care nu s'ar putea lua în seamă fără consecință pentru creditul comercial, câtă a vedea deci că cererea de suspendare este neîntemeiată.

Pentru aceste motive, Judecata respinge incidentul de suspendarea acțiunii cambiale până la tranșarea penalului etc.

(s) Jude-ajutor, *M. Paraschivescu*.

REZUMATELE JURISPRUDENȚEI INALTEI NOASTRE CURȚI DE CASAȚIE

CASAȚIE S. I

*Recurentul Ilie Boroș prin d-l avocat D. N. Comșa.
Intimatul Cicerone Boroș și a'ți prin d-nii avocați B. Missir
și Pantazi.*

* *Filiațiune. — Legitimare. — Dacă legitimarea se mai poate contesta de acei cari au recunoscut-o prin diferite acte și fapte?*

Acei cari prin diferite acte și fapte au recunoscut legitimarea unui copil, nu mai pot în urmă să conteste acea legitimare, pe motiv că copilul n'ar fi al acelora cari l'au legitimat, de oarece, în acest caz, nu este vorba de vre-o tranșare asupra stărei civile a copilului, ceiace n'ar fi admisibil, ci de o recunoaștere din partea unor terți, recunoaștere care este conformă cu posesia de stat a copilului și cu actul său de legitimare, astfel că ordinea publică și interesul general nu numai că nu se opun la confirmarea unei stări de fapt existente, dar, din potrivă, constituiesc motive puternice pentru a declara decăzuți, pe cei cari au recunoscut acea stare de fapt, din dreptul de a mai putea contesta legitimarea (Cas. I, decizia 107 din 12 Februarie 1916, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei Curții de apel București s. I, No. 1/915).

CASAȚIE S. II

*Recurenta Ecaterina Bordeanu prin d-l avocat Tepeș.
Intimatul Gh. Paruș ș. a., prin d-l avocat Tașcă.*

Recurs în casație. — Depunerea motivelor. — Contestația tablou. — Termenul de două luni de la înregistrarea recursului.

Inscripție ipotecară. — Dacă e necesar concursul debitorului.

Inscripție pentru procente. — Nearătarea sumei globale. — Indicarea capitalului și a timpului pentru care ele se datoresc. — Validitate. — Art. 42 l. Curții de casație.

a) În materie de contestație la tabloul de ordinea creditorilor, motivele de casare se pot depune în termen de două luni de la înregistrarea recursului întrucât legea nu prescrie pentru judecata recursurilor în această materie un termen mai scurt de o lună de la înregistrare.

b) Legea nu cere concursul debitorului la reînnoirea inscripțiunii ipotecare, căci această reînnoire este numai un act de conservare și nu se poate ca creditorul să fie lăsat la discrețiunea debitorului în cazul când el n'ar voi să-și dea consimțământul.

c) Când se constată că reînnoirea inscripțiunii ipotecare s'a făcut de creditorul ipotecar cu concursul noului proprietar al imobilului în locul debitoarei originare și care

prin actul de cumpărare luase asupra sa sarcina ipotecară ce greva imobilul, această reînnoire a inscripției este valabilă, căci numai noul proprietar putea să consimtă la această reînnoire, iar nu fostul proprietar care încetase de a mai avea vre-o calitate odată cu înstrăinarea imobilului. Este indiferent dacă mai în urmă vânzarea imobilului a fost anulată ca simulată, decizia de anulare neputând fi opusă noului proprietar care avea un drept real asupra imobilului, dobândit înainte de procesul în simulațiunea vânzării, la care el nu a luat parte.

d) Faptul că în inscripția pentru procente nu s'a arătat suma la care ele se ridică, nu constituie o cauză de nulitate, întrucât în inscripțiune se indică capitalul la care și timpul pentru care ele erau datorite și aceste indicațiuni sunt suficiente pentru a se aduce la cunoștința terților care este suma procentelor pentru care s'a luat inscripția. (Cas. II, decizia civilă No. 4 din 12 Ianuarie 1916, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei 126 din 1915 a Curții de apel din Galați s. II).

CASAȚIE S. III

Recurentul I. L. Samuel prin d-nii avocați Aurel Eliescu și P. Poni.

Intimata Primăria Comunei București prin d-l avocat G. Elefteriu.

Expropriare. — Indemnizație. — Stabilirea ei. — Elemente și baze de apreciere. — Art. 58 l. de expropriare. — Text enunțiativ. — Daune. — Pagube existente în momentul exproprierii. — Fapte streine de expropriare. — Pagube eventuale.

a) Art. 58 din legea de expropriare arată în mod numai enunțiativ elementele și bazele de apreciere din cari instanțele de fond își pot forma convingerea asupra valorii unui imobil ce se expropriează pentru cauză de utilitate publică.

b) Instanțele judecătorești chemate a fixa indemnizația datorită expropriatului, neputând lichida și acorda alte daune de cât acele rezultând pentru expropriat din faptul deposedării lui, potrivit dispozițiilor art. 58 din legea pentru expropriare, urmează că Curtea de apel nu săvârșește nici o violare de lege și nici exces de putere, când nu ține seama cu ocazia stabilirii daunelor de faptele și împrejurările streine de expropriare, ori de pagubele eventuale ce ar putea urma în viitor pentru expropriat. (Cas. s. III, decizia No. 141 din 2 Martie 1916 prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei de expropriare No. 1/916 a Curții de apel din București Secția I-a).

A apărut: *Insemnări relative la Uzufuctul asupra pădurilor*, de Virgiliu C. Stoicescu. — Prețul 1 leu.

* Cele însemnate cu steluță vor avea a se publica în întregime ulterior. (N. B.)